

Český telekomunikační úřad

Sokolovská 219
poštovní přihrádka 02
225 02 Praha 025

k č.j. 17 304/2011-609/II. vyř.

Zasláno na e-mailovou adresu podatelna@ctu.cz

Formulář pro uplatnění připomínek, stanovisek a názorů

NÁZEV NÁVRHU OPATŘENÍ KE KONZULTACI

Návrh opatření obecné povahy analýzy trhu č. A/5/XX.2012-Y, trhu č. 5 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Obchodní firma: **Vodafone Czech Republic a.s.**

IČ: 25788001

Kontaktní osoba: JUDr. Ing. Martin Orgoník, 776 971 791, martin.orgonik@vodafone.com

DŮVĚRNOST POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ

Svou odpověď v rámci této veřejné konzultace nepovažuje společnost Vodafone Czech Republic a.s. za obchodní tajemství.

29.3.2012

Ing. Richard Stonavský, MBA
ředitel pro regulaci a vnější vztahy
Vodafone Czech Republic a.s.

ÚVOD

Společnost Vodafone vítá možnost vyjádřit se k aktuálnímu návrhu Českého telekomunikačního úřadu (dále jen „ČTÚ“) na vydání analýzy trhu č. 5 – velkoobchodního širokopásmového přístupu v sítích elektronických komunikací¹, **podle kterého má ČTÚ v úmyslu zmírnit regulaci v této oblasti tak, že na části území přestane platit povinnost společnosti Telefónica Czech Republic, a.s. (dále jen „Telefónica“), aby umožnila vstup alternativních poskytovatelům na trh poskytování připojení k internetu pomocí ADSL.**

Společnost Vodafone využívá možnosti vyjádřit se k předloženému návrhu ve veřejné konzultaci jednak v obecné rovině (II. část) a zároveň přikládá řadu specifických, metodických a věcných námitek ke konkrétním částem návrhu (I. část).

Vzhledem k návaznosti jednotlivých argumentů si dovoluujeme pořadí těchto částí zaměnit oproti předepsané proceduře a uvést naše vyjádření obecnou částí II.

II. STANOVISKA A NÁZORY K NÁVRHU OPATŘENÍ:

Tržní struktura v ČR

Úvodem je potřeba podotknout, že uvolnění regulace na trhu č. 5 je v Evropské unii velice neobvyklé.² ČTÚ tento neobvyklý krok sice obhajuje značně rozsáhlou studií, avšak nereflektuje stagnaci a dlouhodobé problémy v oblasti hospodářské soutěže na trhu širokopásmového připojení.

Společnost Telefónica, která je provozovatelem nereplikovatelné infrastruktury kovového vedení v ČR, získá v důsledku navrhovaného snížení regulace ještě větší možnost bojovat proti alternativním poskytovatelům ADSL, přičemž konkurence na této platformě je v České republice již nyní mizivá. Pro ilustraci: **velkoobchodní zákazníci Telefónicy představují pouze cca. 2,5 %** všech maloobchodních přístupů k internetu.³ Např. společnost T-Mobile získala znatelný podíl na maloobchodním trhu broadbandu pouze v Praze (4,4%)⁴ a Vodafone začal nabízet připojení domácností k internetu teprve před pár měsíci, přičemž již během prvních měsíců se Vodafone potýkal se značnou diskriminací svých zákazníků ze strany velkoobchodní divize společnosti Telefónica.

Celkový podíl alternativních operátorů využívajících síť společnosti Telefónica se snížil z 39 % v roce 2003 na necelých 9% v roce 2010.⁵

Trh širokopásmového připojení v ČR trpí nedostatkem celonárodních hráčů, kteří jsou schopni vyvažovat tržní sílu společnosti Telefónica. Jedním z důvodů je i to, že připojení pomocí 3G sítě je

¹ Text navrhované analýzy trhu: http://www.ctu.cz/cs/download/art/oo/navrhy/oo_art-05-xx_2012-y_navrh_29_02_2012.pdf (dále jen „návrh analýzy“)

² Jen 2 země z 27 států nemá regulovaný tento trh (Malta a Rumunsko), další dvě země jen částečně (UK, Rakousko).

³ Str. 87 návrhu analýzy

⁴ Str. 110 návrhu analýzy

⁵ Viz návrh analýzy (řádek 2730) a analýza trhu č. 12 - velkoobchodního širokopásmového přístupu v sítích el. komunikací ze dne 24. srpna 2006, str. 25

spotřebiteli vnímáno jako komplement a nikoliv substitut k širokopásmovému připojení, jak ostatně prokazují i závěry ČTÚ.

Hlavním konkurentem, který nabízí pevné širokopásmové připojení k internetu, je společnost UPC, avšak ta má vzhledem ke struktuře své sítě jen částečné pokrytí populace. Další významní hráči na tomto trhu nepůsobí a jedinými konkurenty proto zůstávají lokální poskytovatelé (převážně s technologií připojení pomocí wifi).

Tito poskytovatelé (tzv. wifináři) mají jen minimální tržní sílu a společnost Telefónica může relativně jednoduše atakovat jejich zákazníky agresivními maloobchodními pobídkami (*predatory pricing*), nebo je může dokonce koupit i s jejich zákazníky⁶. Tento typ převzetí konkurenčních společností nepodléhá podle zákona o ochraně hospodářské soutěže dohledu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a je tedy nekontrolovatelný žádným veřejnoprávním orgánem v ČR.

S ohledem na tržní strukturu v České republice je možné konstatovat, že v důsledku plánovaného snížení regulace se soutěžní tlak na největšího hráče na trhu širokopásmového připojení pravděpodobně ještě sníží a dojde k dalšímu postupnému upevňování dominantního postavení společnosti Telefónica.

Situace na trhu se od poslední analýzy nezlepšila, přesto ČTÚ uvolňuje regulaci

Společnost Vodafone předpokládá, že změnou regulace sleduje ČTÚ nějaký legitimní cíl a že změna pravidel pro působení konkurentů na daném trhu není nahodilá. Nicméně, samotný návrh analýzy neposkytuje na tuto otázku odpověď. Skutečnost, že regulační záměry ČTÚ na tomto trhu nejsou zřejmé, přináší investiční nejistotu pro případné konkurenty dominantního hráče.

Základní otázka tedy zní: Čeho chce ČTÚ dosáhnout, pokud snižuje regulaci na velkoobchodním trhu ADSL? Podle současného nastavení tržních mechanismů lze očekávat, že **důsledek plánovaného uvolnění regulace bude v lepším případě neutrální**, v horším případě se míra konkurence sníží, což povede k vyšším (monopolním) cenám než v případě intenzivní soutěže mezi poskytovateli připojení.

Společnost Vodafone proto konstatuje, že záměr tohoto opatření ČTÚ jí není jasný a považuje jej za netransparentní.

Deregulace tohoto trhu je zarážející mj. také z důvodu, že situace na maloobchodním trhu broadbandu se v ČR téměř nezměnila a rozhodně se z mezinárodního pohledu nezlepšila. Všeobecný nárůst rychlostí připojení byl tažen spíše technologickým rozvojem, nikoliv intenzivní hospodářskou soutěží. Aby i přesto mohl ČTÚ přistoupit k zamýšlené deregulaci, musel zásadním způsobem změnit metodiku své analýzy. K této metodice má společnost Vodafone značné výhrady níže popsané v části I.

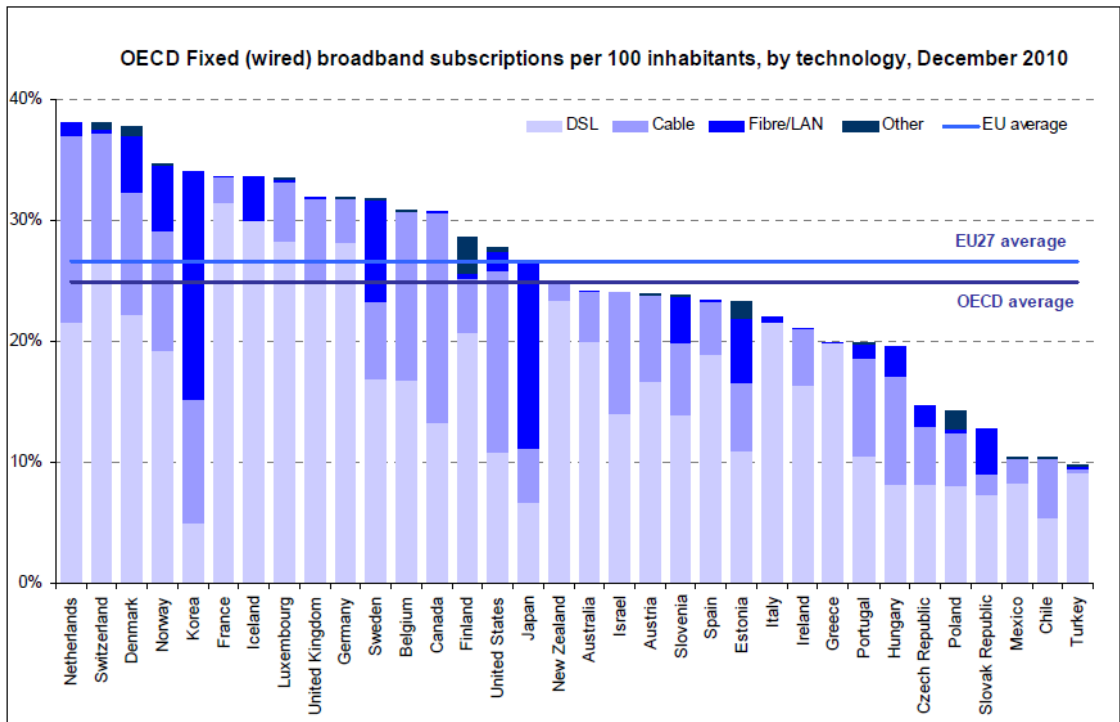
Tržní výsledky – podle mezinárodního srovnání mají Češi drahý internet

Společnost Vodafone by považovala uvolnění regulace pochopitelné, pokud by se český trh vyznačoval velmi dobrými tržními výsledky (nízká cena internetu a vysoká penetrace). Ani v jednom z těchto kritérií Česká republika nevyknlá a v mezinárodním srovnání patří spíše k slabému průměru.

⁶ Podle analýzy Telefónica skupila část WiFi poskytovatelů a stala se tak zároveň největším poskytovatelem wifi připojení v ČR (pod obchodním jménem Internethome, s.r.o.) – dále str. 108 návrhu analýzy.

Co se týče počtu uživatelů internetu s pevným připojením, je ČR na 29. místě z 34 zemí OECD a počet uživatelů s pevným připojením k internetu v ČR je zhruba poloviční oproti průměru Evropské unie⁷:

Graf č. 1. Počet uživatelů pevného širokopásmového připojení na 100 obyvatel

Source: OECD and Commission Services (EU average)

Zdroj: Broadband access in the EU: situation at 1 July 2011 (Evropská Komise), str. 23

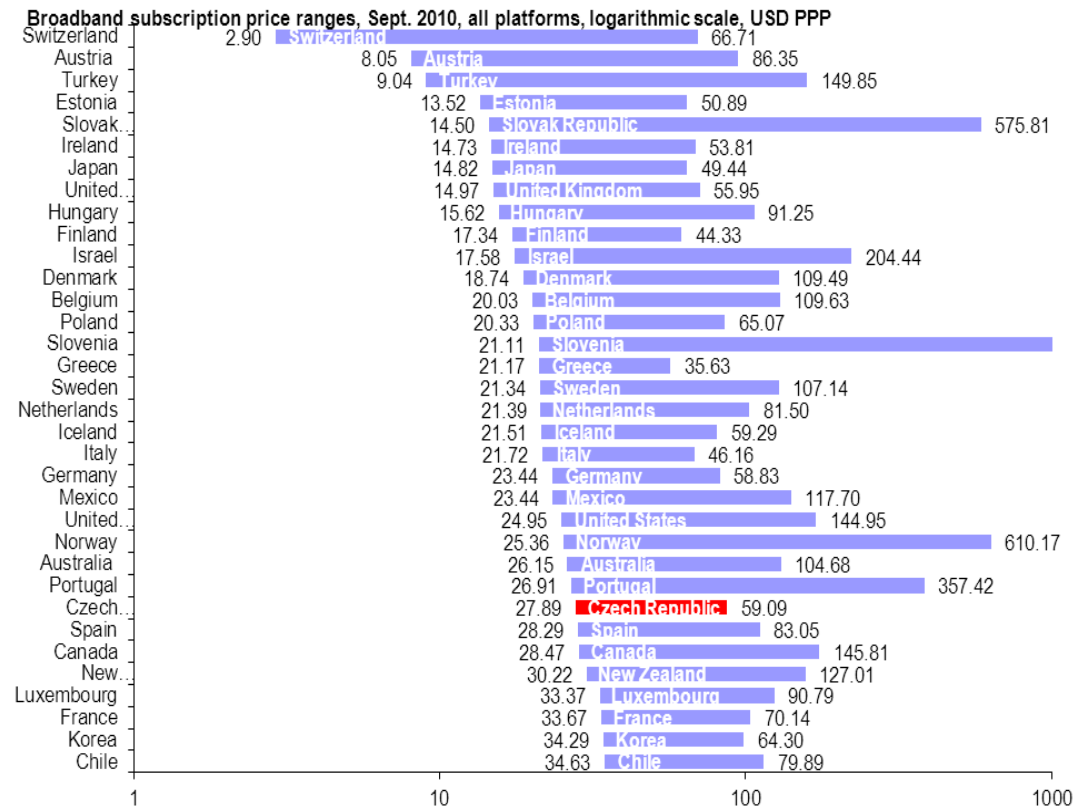
Z uvedeného srovnání vyplývá, že pouze cca. 15% občanů České republiky využívá pevného širokopásmového připojení, ačkoliv přístup k internetu prostřednictvím pevného, resp. ADSL připojení je v Evropě považován za standardní.

Nízkou penetraci širokopásmového pevného internetu nelze z pohledu mezinárodního srovnání ani obhájit tím, že čeští spotřebitelé využívají bezdrátové připojení. Bezdrátové širokopásmové připojení je v Evropě velmi často využíváno, avšak nikoliv jako základní metoda připojení domácností.

⁷ Broadband access in the EU: situation at 1 July 2011 (Evropská Komise) dostupné dne 25.3.2012 na http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/docs/pillar/cocom_broadband_july_2011.pdf, str. 23

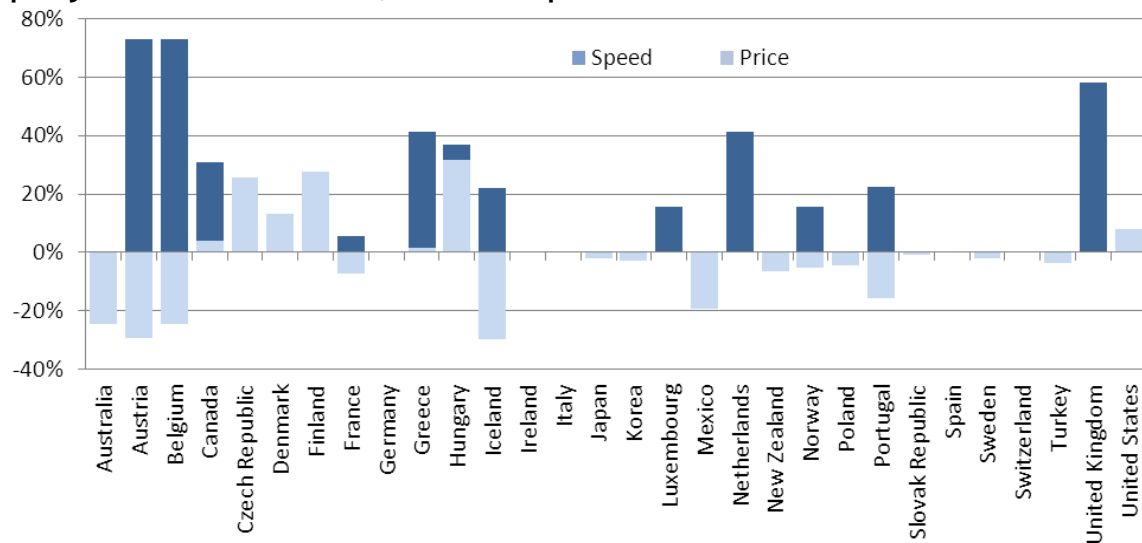
Nepříznivá pro české spotřebitele jsou i cenová srovnání. Podle statistik OECD jsme srovnali základní ukazatele, které reflektují stav trhu č. 5 a tržní chování společnosti Telefónica:

Graf č. 2. Cena (rozmezí cen) širokopásmového připojení za měsíc – bez poplatku za linku, září 2010, USD PPP.

Zdroj: OECD, OECD Communications Outlook 2011, Chapter 7, Figure 7.18. Incumbent broadband price and speed changes, ADSL or fibre, September 2008-September 2010, Version 1 - Last updated: 28-Jun-2011, dostupné dne 24.3.2012 z adresy: <http://dx.doi.org/10.1787/888932396181>

Graf č. 3. Cena (světle modrá) a rychlost (tmavě modrá) širokopásmového připojení poskytovaného incumbentem, ADSL nebo optika září 2008 - září 2010

Zdroj: OECD, OECD Communications Outlook 2011, Chapter 7, Figure 7.18. Incumbent broadband price and speed changes, ADSL or fibre, September 2008-September 2010, Version 1 - Last updated: 28-Jun-2011, dostupné dne 24.3.2012 z adresy: <http://dx.doi.org/10.1787/888932396143>

Ve skupině zemí OECD došlo za sledované období průměrně k mírnému poklesu ceny (světle modrá část) a nárůstu průměrné rychlosti (tmavě modrá část). V České republice však v předemtném období rychlost připojení stagnovala a cena za služby širokopásmového připojení k internetu se u společnosti Telefónica zvýšila o více než 20%. U několika srovnávaných zemí (Rakousko a Belgie a jiné) se přitom cena za širokopásmové připojení k internetu u incumbenta snížila 20% a více. Česká republika se tímto udržuje ve skupině zemí s nejdražším připojením k internetu (viz graf č. 2)

Příklad: Srovnání ceníkových cen pevného připojení (ADSL, optika)

Ceníkové ceny - ADSL:

- **ČR:** Telefónica O2 Internet Optimal až 16 Mb/s za cenu **750 Kč** (v akci za 500 Kč pro prvních 12 měsíců, s jednoletým závazkem)⁸
- **Rakousko:** A1 Gigaspeed 16 Mb/s za cenu **4.90 EUR** (závazek 18 měsíců)⁹

Ceníkové ceny - optika:

- **ČR:** Telefónica O2 Internet Fiber (optika), od 650 Kč.10
- Slovensko: Slovanet Mini (optika), download 20 Mbit/s za cenu **12,50 EUR** (závazek 18 měsíců, prvních 9 měsíců cena jen 10,50 EUR), cena zřízení 19,00 €.¹¹

Srovnání ceníkových cen opět potvrzuje, že ceny v ČR jsou vyšší než v zemích s rozvinutou soutěží na trhu širokopásmového připojení k internetu.

⁸ Zdroj: <http://www.o2.cz/osobni/internet-nabidka/?cid=csh-adsl-vdsl-12m3-aw-15431#terms-handle>

⁹ Zdroj: <http://www.a1.net/internet/gigaspeed?affiliate=a1.zanox.&zanpid=1618980184437138434>, <http://www.tarifecheck.at/index.php?rubrik=internet&p=tarife&anbieter=313&tarif=1543>

¹⁰ Zdroj: http://www.o2.cz/osobni/203291-internet/140340-o2_fiber.html

¹¹ Zdroj: <http://www.slovanet.net/sk/internet/>

Za zmínku stojí také to, že cena za ADSL je v ČR u společnosti Telefónica vyšší, než cena za optické připojení. Optické připojení je vyšší technologie s vyšší kapacitou i rychlostí, je novější, a proto by logicky měla být dražší. Skutečnost, že tomu tak není, opět indikuje, že cena ADSL není limitována tržními vlivy (konkurencí ostatních technologií), ale je udržována na úrovni tzv. monopolní ceny (viz níže).

S ohledem na výše uvedené statistiky lze uzavřít, že v některých zemích došlo k tak intenzivní formě hospodářské soutěže (zejm. Rakousko), že tamější regulátor mohl přistoupit k částečné deregulaci trhu širokopásmového připojení k internetu. Taková situace však nenastala v České republice, neboť zde **incumbent prokazuje jak nadprůměrnou výši zisku na trhu širokopásmového připojení k internetu, tak rostoucí cenu.**

Nízká penetrace FTTx incumbentem není v návrhu analýzy trhu č. 5 taktéž zohledněna. Počet přípojek v ČR sice postupně roste, ale nekoordinovaně a výhradně jen v určitých lokalitách. Toto rozšiřování je téměř výhradně důsledkem působení místních poskytovatelů.

Důvod, proč v ČR vznikla alternativní technologie pomocí WiFi – zneužití dominantního postavení společnosti Telefónica

Na dlouhodobě špatnou nabídku pevného připojení k internetu (zejm. na příliš vysokou cenu DSL) reagovali čeští spotřebitelé tím, že začali hledat náhradu v bezdrátovém způsobu připojení. Z pohledu soutěžní ekonomie se hovoří o **překročení monopolní ceny**, kterou se maximalizuje příjem monopolu z daného produktu, což vede k odlivu zákazníků od monopolu. Zákazníci se v takové situaci raději obejdou bez daného produktu (což byl efekt, který se v ČR projevoval zejména v minulosti) nebo se smíří s mnohem méně vyhovující náhradou, kterou by jinak nezačali využívat.

Česká republika se v důsledku této vážné tržní chyby stala celosvětovou výjimkou v počtu domácností připojených k internetu pomocí WiFi.¹² Technologie WiFi je určena pro šíření internetu pouze na krátké vzdálenosti, např. v rámci jednoho bytu, ale drobní lokální poskytovatelé s ní začali připojovat i české domácnosti.

Extrémní rozvoj WiFi připojení byl v České republice podpořen zejména tím, že

- technologie ADSL byla v ČR zavedena příliš pozdě,
- cena ADSL byla dlouho udržována na nedostupné cenové hladině.

Druhou skupinou důvodů, proč nefunguje konkurence na trhu ADSL, je skutečnost, že v důsledku nevhodné regulace společnost Telefónica

- neposkytovala do poloviny roku 2009 službu ADSL velkoobchodně, aniž by bylo nutné mít zároveň i pevnou linku (tzv. naked ADSL), a
- „stlačovala marže“ alternativním poskytovatelům ADSL, kteří se jí snažili konkurovat, což paralyzovalo jejich schopnost cenové konkurence. V důsledku tohoto jednání je od roku 2011 vedeno se společností Telefónica správní řízení u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže kvůli možnému zneužití dominantního postavení na trhu přístupu ke službám sítě Internet prostřednictvím širokopásmových technologií ADSL.¹³

¹² Viz také: V připojování domácností vede Wi-Fi, tvrdí ČSÚ (www.lupa.cz) dostupné dne 28.3.2012 na <http://www.lupa.cz/clanky/v-pripojovani-domacnosti-vede-wi-fi-tvrdi-csu/>

¹³ Vit také oznámení ÚOHS, citováno dne 20.3.2012 z <http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/uohs-potvrzuje-zahajeni-spravniho-rizeni-s-telefonicou-02/>

V ČR nyní existuje okolo 1200 malých WiFi poskytovatelů připojení k internetu, kteří vznikli jako reakce zbylé části nabídkové strany trhu na dlouhodobé problémy s uspokojením české poptávky. Spotřebitelé začali jejich služby využívat, ačkoliv drtivá většina z nich má nižší rychlost, než poskytuje ADSL. Technologie WiFi má více nevýhod oproti ADSL: připojení je velice náchylné na počasí, jednotliví uživatelé se mohou vzájemně rušit a se zřízením služby jsou spojeny větší vstupní náklady pro uživatele (nákup antény apod.).

Na základě uvedených informací o tržním prostředí v České republice vyjadřujeme naše přesvědčení, že navržená regulace nesměřuje k podpoře účinné hospodářské soutěže na tomto trhu. Na podporu tohoto závěru a prokázání metodických chyb, které vedly Český telekomunikační úřad k jeho nesprávnému úsudku, předkládáme konkrétní připomínky k jednotlivým částem analýzy níže.

I. PŘIPOMÍNKY K JEDNOTLIVÝM ČÁSTEM/USTANOVENÍM NÁVRHU OPATŘENÍ:

1. **Námítka nesprávného postupu:** Při vyhodnocování SSNIP testu nebyl dodržen postup navržený Evropskou komisí ve Sdělení Komise o definici relevantního trhu¹⁴. V důsledku nesprávného provedení testu jsou výsledky zkreslené a věcné vymezení trhu nesprávné.

Návrh:

Navrhujeme **vypustit část 2.1.3.9 „Zkoumání nepřímým vlivů u možných substitutů“** a část **2.1.3.10 „Závěr k posuzování nepřímých vlivů“**. Alternativně navrhujeme znovu provést SSNIP test dle postupu uvedeného níže a v námitce č. 2, tj. v souladu se Sdělením Komise o definici relevantního trhu.

Odůvodnění:

V první řadě společnost Vodafone namítá, že ČTÚ nepostupoval při věcném vymezení relevantního trhu dle Sdělení Komise o definici relevantních trhů. V tzv. SSNIP testu, kterým se hodnotí substituce poptávky, provedl ČTÚ elementární ekonomické chyby. V důsledku těchto chyb se substituce poptávky jeví vyšší, než ve skutečnosti je.

Na základě tohoto nesprávně provedeného SSNIP testu a mylného úsudku o povaze substituce poptávky **ČTÚ nesprávně zařadil do věcného vymezení maloobchodního relevantního trhu následující technologie: ADSL, FTTx, CATV, WiFi**. Kdyby ČTÚ provedl daný test správně, byl by počet zařazených technologií s nejvyšší pravděpodobností menší minimálně o jednu technologii. Dopad věcného vymezení trhu a počtu zařazených technologií je zásadní, neboť podstatným způsobem ovlivňuje určení, zda na daném trhu působí subjekt s významnou tržní silou.

Podle výše uvedeného sdělení Evropské komise může ČTÚ pro zjištění substituce poptávky provést **„spekulativní experiment předpokládající hypoteticky malou, avšak trvalou změnu relativních cen“**, v praxi označovaný jako SSNIP test. Podstatou tohoto SSNIP testu je, že bude zjištěno, jaké všechny technologie do relevantního trhu patří podle chování spotřebitelů, kteří mají reagovat na hypotetické zvýšení ceny.

Evropská komise také popisuje, jak má SSNIP test být proveden:¹⁵

„Otázkou, již je třeba zodpovědět, je, zda by zákazníci stran přešli na snadno dostupné náhrady nebo na dodavatele sídlící jinde, v reakci na hypoteticky malé (v rozmezí od 5 % do 10 %), avšak stále zvyšování relativní ceny pro výrobky a uvažované oblasti. V případě, že by bylo nahrazení tak velké, že by zvýšení cen bylo neziskové v důsledku ztráty prodeje, zahrnou se do relevantního trhu další náhrady a oblasti. To by se dělalo tak dlouho, až by byl soubor výrobků a zeměpisných oblastí takový, že by malá, avšak stálá zvýšení relativních cen vytvářela zisk.“ Podtržení doplněno.

Podle citovaného textu se tedy test provádí na skupině produktů, o kterých není pochyb, že do trhu patří a zjišťuje se náklonnost k přechodu na produkt, který zatím v dané skupině není. Pokud ČTÚ zjistí, že daný produkt do skupiny patří, zařadí jej tam a test opakuje vzhledem k jinému produktu (*srov. „To by se dělalo tak dlouho...“*). K témuž závěru lze dojít na základě příkladu uvedeného v čl. 18 Sdělení Komise o definici relevantního trhu.

¹⁴ Sdělení Komise o definici relevantního trhu pro účely práva hospodářské soutěže Společenství (97/C 372/03) ze dne 9.12.1997 (dále jen „Sdělení Komise“)

¹⁵ Sdělení Komise, odst. 17

Uvedený postup má **své odůvodnění v ekonomické teorii**, která je v tomto ohledu jednoznačná:

- i. Při měření citlivosti poptávky (uživatelů internetu) jde především o pochopení tvaru poptávkové křivky. Míra substituce je u každého produktu jiná. Např. pokud zjišťuji ochotu změnit poskytovatele u zákazníků ADSL, zjišťuji, kolik zákazníků ADSL přejde k jiným statkům než ADSL. Pokud zjišťuji ochotu změnit poskytovatele u zákazníků ADSL+CATV, zjišťuji, kolik zákazníků přejde k WIFI a FTtx. **Výsledky těchto testů se liší.**
- ii. Při zkoumání, zda do relevantního trhu patří ještě jiná skupina produktů, jde o prokázání, zda při zvýšení ceny (o 5-10%) převáží zisk z vyšší ceny nad ztrátou zisku v důsledku odlivu zákazníků, kteří nejsou ochotni cenu akceptovat.

Podle Sdělení Komise, cit. „*v případě, že by bylo nahrazení tak velké, že by zvýšení cen bylo neziskové v důsledku ztráty prodeje, zahrnou se do relevantního trhu další náhrady a oblasti.*“¹⁶ Jinými slovy, pokud se zvýšení ceny neoplatí, nejsou v daném trhu zahrnuty ještě všechny substituty a je možné do trhu zahrnout i další produkty.

Zjištění procenta zákazníků, kteří jsou ochotni např. opustit trh ADSL+CATV ve prospěch WiFi nebo FTtx tedy není dostatečné pro provedení SSNIP testu. Nutně dalším krokem je zjištění, jak velkou ztrátu odchozí zákazníci představují pro poskytovatele ADSL+CATV a jak velký zisk jim přináší zvýšení ceny. Pokud zjišťuji možnost zvýšit cenu u jednoho poskytovatele (ADSL) je pochopitelně nižší, než u skupiny poskytovatelů ADSL+CATV. Část zákazníků totiž nemá kvůli svým preferencím už kam jít a na trhu setrvávají. **Výsledky těchto testů se opět liší.**

- iii. Podle Sdělení Komise se takto postupuje, až do situace, než se zvýšení ceny oplatí. Počet zahrnutých produktů tedy musí být tak široký, že naplní podmínku, že zvýšení ceny je ziskové - zahrnutí dalšího substitutu se neprovádí – to je znak dosažení velikosti podniku, který odpovídá možnostem chování hypotetického monopolisty.

Vodafone je přesvědčen, že při správném postupu by SSNIP test vedl ČTÚ k jiným závěrům.

Společnost Vodafone je připravena vysvětlit tyto i další souvislosti provádění SSNIP testu zástupcům ČTÚ na osobním (veřejném) jednání.

Společnost Vodafone si je vědoma, že ČTÚ nemá potřebné informace k vyhodnocení SSNIP testu, neboť spotřebitelský průzkum se zaměřoval na jiné otázky. **Vodafone proto poukazuje na vážnou právní vadu nepřezkoumatelnosti i věcné nesprávnosti.**

2. Podmínka č. 2 k vyhodnocení SSNIP testu: Dostatečná substituce na straně poptávky – nesplnění podmínky

Návrh:

Navrhujeme změnit vyhodnocení druhé podmínky SSNIP testu (řádky 2447 an.) takto: „*Úřad je toho názoru, že značná část koncových uživatelů služeb přístupu k síti Internet by byla odhodlána změnit*

¹⁶ Sdělení Komise, odst. 17

odebíranou službu v případě růstu ceny o 7 %, která odpovídá maximálnímu nárůstu maloobchodní ceny na základě podílu velkoobchodních a maloobchodních cen. Část uživatelů zkoumaného trhu (ADSL a FTTx) by přešla k poskytovatelům CATV. Velmi malé množství (cca. 17% uživatelů) by přešlo k WiFi. Na základě tohoto zjištění není podmínka č. 2 u technologie WiFi splněna a WiFi není zařazeno do relevantního trhu.“

Odůvodnění:

Z údajů, které ČTÚ získal v marketingovém průzkumu, lze částečně modelovat chování poptávky za určitých předpokladů. První z těchto předpokladů je skutečnost, že platí rychlosti naměřené na serveru DSL.cz v únoru 2012 (na měření rychlosti DSL.cz nicméně odkazuje i ČTÚ).¹⁷ Druhým předpokladem je dostupnost všech uvedených technologií – tento předpoklad však ČTÚ běžně používá.

Všechny níže použité informace pramení výhradně z průzkumu ČTÚ a údajů o naměřených rychlostech.

Postup vyhodnocení údajů získaných ČTÚ je následující (modelování SSNIP testu na základě dostupných informací):

- i) Jako základní technologii můžeme identifikovat ADSL (tzv. kandidátský trh). Průměrná rychlost dosahovaná na ADSL je 7 Mbit/s,¹⁸ průměrná cena 750 Kč.¹⁹ Podle průzkumu je případná reakce zákazníků ADSL na zvýšení ceny o 50 Kč následující:
- 23% respondentů by přešlo k produktu s podobnou cenou, ale vyšší rychlostí – tyto podmínky splňuje pouze **FTTx**. Dalším produktem s podobnou cenou a vyšší rychlostí může být CATV, ale je nepravděpodobné, aby uživatel přešel k CATV, pokud má k dispozici FTTx.
 - 36% respondentů by přešlo k produktu s nižší cenou a stejnou rychlostí – tyto podmínky splňují **CATV a částečně FTTx**²⁰.
 - 17% respondentů by přešlo k produktu s nižší cenou a nižší rychlostí (**WiFi**) – rychlost WiFi je průměrně 5,5 Mbit/s, což je méně než průměrná rychlost produktu ADSL (7 Mbit/s)

Při zvýšení ceny o 5% - 10% pravděpodobně dojde k substituci směrem k FTTx technologii v takové míře (23% + část z 36% zákazníků), že zisk z vyšší ceny pravděpodobně nepokryje ztráty způsobené odlivem zákazníků k FTTx. Na základě tohoto kroku lze uzavřít, že zkoumaný trh má být téměř jistě rozšířen o FTTx.

- ii) V druhém kroku považujeme za vstupní technologii ADSL a FTTx (nový kandidátský trh). Průměrná rychlost dosahovaná na trhu ADSL+FTTx je se pohybuje v intervalu mezi 7 Mbit/s až 23 Mbit/s,²¹ průměrná cena se pohybuje v intervalu 500-750 Kč.²²

¹⁷ Hodnoty naměřené na DSL.cz viz níže.

¹⁸ Naměřené rychlosti internetu na DSL.cz v únoru 2012 (DSL.cz) dostupné dne 27.3.2013 na <http://www.dsl.cz/clanek/2604-namerene-rychlosti-internetu-na-dsl-cz-v-unoru-2012>

¹⁹ Viz marketingový průzkum ČTÚ, Příloha č. 1 návrhu analýzy

²⁰ Viz ceny na řádce 1201 an. návrhu analýzy.

²¹ (DSL 7 Mbit/s, FTTx 23 Mbit/s, průměr 15 Mbit/s) Zdroj: Naměřené rychlosti internetu na DSL.cz v únoru 2012 (DSL.cz) dostupné dne 27.3.2013 na <http://www.dsl.cz/clanek/2604-namerene-rychlosti-internetu-na-dsl-cz-v-unoru-2012>

²² Viz ceny na řádce 1201 an. návrhu analýzy.

- 23% ADSL a 39% FTTx respondentů by přešlo k produktu s podobnou cenou, ale vyšší rychlostí – takovým produktem může být z části **CATV (jen pro zákazníky s ADSL)**.
- 36% ADSL a 27% FTTx respondentů by přešlo k produktu s nižší cenou a stejnou rychlostí – takovým produktem je velmi pravděpodobně **CATV**.
- 17% respondentů (u obou technologií) by přešlo k produktu s nižší cenou a nižší rychlostí – jediným produktem splňujícím tuto podmínku je opět **WiFi**.

Při zvýšení ceny o 5% - 10% pravděpodobně dojde k substituci směrem k CATV technologii v takové míře (část z 31% + 31,5% zákazníků), že zisk z vyšší ceny pravděpodobně nepokryje ztráty způsobené odlivem zákazníků k CATV. Na základě tohoto kroku lze uzavřít, že zkoumaný trh má být pravděpodobně rozšířen o CATV.

iii) Předpokládejme, že při rigoróznějším zkoumání jsme skutečně potvrdili, že CATV patří do zkoumaného trhu. V třetím kroku považujeme za vstupní technologii soubor technologií ADSL, FTTx a CATV (kandidátský trh). Průměrná rychlost dosahovaná na trhu ADSL+FTTx+CATV se pohybuje v intervalu mezi 7 Mbit/s až 23 Mbit/s²³, průměrná cena se opět pohybuje v intervalu 500-750 Kč.²⁴

- 23% ADSL + 22% CATV + 39% FTTx respondentů by přešlo k produktu s podobnou cenou, ale vyšší rychlostí – takový produkt **již neexistuje**.
- 36% ADSL + 32% CATV + 27% FTTx respondentů by přešlo k produktu s nižší cenou a stejnou rychlostí – takový produkt **již neexistuje** (průměrná rychlost současných produktů je mezi 12 - 15 Mbit/s – tuto rychlost WiFi standardně nedosahuje).
- 17% ADSL + 22% CATV + 17% FTTx respondentů by přešlo k produktu s nižší cenou a nižší rychlostí – jediným produktem splňujícím tuto podmínku je opět **WiFi**.

Při zvýšení ceny o 5% - 10% pravděpodobně by došlo k substituci za WiFi jen z malé části (17% -22%). Pravděpodobně dojde k tomu, že zisk z vyšší ceny (realizované u 81,4% zákazníků) pokryje ztráty způsobené odlivem zákazníků k WiFi (u 18,6 % zákazníků). Na základě tohoto kroku lze uzavřít, že zkoumaný trh nemá být rozšířen o WiFi.

V předloženém zhodnocení údajů dostupných z marketingového průzkumu jsme byli nuceni akceptovat některé předpoklady (zejm. předpoklad dostupnosti všech uvedených technologií) a předpoklad platnosti naměřených rychlostí serverem DSL.cz. Oba tyto předpoklady však používá i ČTÚ (na základě předpokladu dostupnosti všech technologií je založeno mj. kritérium rozlišení na geografické segmenty A a B). Tyto předpoklady považujeme za mnohem realističtější, než jiné předpoklady používané ČTÚ.

Důsledkem předpokladu dostupnosti všech technologií může být jisté zkreslení. Správný postup, kterým ČTÚ zamezí zkreslení, je následující:

- 1) Respondent v dotazníku uvede, jakou používá technologii připojení nyní.
- 2) Respondent uvede, jaké všechny technologie připojení by mohl využívat.

²³ Rychlost CATV podle návrhu analýzy ČTÚ je 12 Mbit/s, viz řádek 1302

²⁴ Viz ceny na řádce 1201 an. návrhu analýzy.

- 3) Respondent uvede, k jaké z možných technologií (bod 2) by přešel v důsledku zvýšení ceny původní technologie (bod 1) o 5 až 10 %.

Přestože ČTÚ správně neprovedl tento postup, máme z dostupných dat za prokázané, že při správném provedení SSNIP testu by ČTÚ došel k definici trhu: DSL+FTTx nebo DSL+FTTx+CATV. Zařazení trhu WiFi je s ohledem za údaje získané ČTÚ krajně nepravděpodobné.

Při zohlednění dostupnosti technologií se může stát, že natolik malá část respondentů bude mít k dispozici přípojku FTTx, že skutečný přesun uživatelů k této technologii bude minimální. Při vyhodnocení SSNIP testu by zařazení FTTx do relevantního trhu nebylo pravděpodobné. Z toho důvodu navrhuje ČTÚ, aby nový SSNIP test již aplikoval na kandidátském trhu ADSL+FTTx.

Pro úplnost uvádíme, že v případě nezařazení WiFi do relevantního trhu dojde při novém přepočítání podílu společnosti Telefónica na daném trhu ke značné změně. Podle propočtů Vodafone dojde k poklesu deregulovaných oblastí zhruba o polovinu nebo více. Nezařazení WiFi technologie proto do relevantního trhu proto **považujeme za zásadní.**

Na tomto základě Vodafone poukazuje na vážnou právní vadu věcné nesprávnosti této části návrhu analýzy, která má za konečný důsledek zhoršení tržní situace.

3. Neprůkaznost tzv. SSNIP testu: V okamžiku, kdy výše maloobchodní ceny dosahuje monopolní úrovně, není SSNIP test použitelný (tzv. námitka „*cellophane fallacy*“)

Návrh:

Navrhujeme změnit vypořádání připomínek na řádcích 5079 až 5097 v tom smyslu, že námitka „*cellophane fallacy*“ se připouští. Navrhujeme doplnit do části 2.1.3.10, že na základě námítky *cellophane fallacy* se WiFi a CATV do věcného vymezení trhu nezařazují.

Odůvodnění:

SSNIP test je ekonometrická metoda, která platí výhradě při splnění určitých podmínek. Jedna z těchto podmínek se uplatní v případě, že SSNIP test analyzuje substituty k produktu poskytovaného společností s dominantním postavením.

Jde o situaci, kdy SSNIP test neprokáže správnou elasticitu poptávky, neboť dodavatel (Telefónica) již uplatňuje ceny na tzv. monopolní úrovni. Laicky řečeno, uživatelé již platí tak vysokou cenu za své připojení k internetu, že to hraničí s jejich užítkem, a proto na jakékoliv zvýšení ceny jednoduše reagují tím, že trh buď opustí anebo přejdou k mnohem vzdálenějšímu substitutu, který by za jiných okolností nevyužívali (WiFi připojení).

Skutečnost, že ceny za ADSL jsou v České republice na úrovni monopolních cen, je dle následujících ukazatelů zřejmá:

- Cenové srovnání uvedené v části II. (viz výše) jednoznačně potvrzuje, že ceny širokopásmového připojení v ČR jsou v České republice abnormálně vysoké, **podle statistiky OECD je ČR 8. nejdražší země z 38 členů OECD.**²⁵

²⁵ Viz Graf č. 2. Cena (rozmezí cen) širokopásmového připojení za měsíc – bez poplatku za linku, září 2010, USD PPP

Pro úplnost uvádíme, že **grafy č. 25 až 28 návrhu analýzy, které ČTÚ používá, jsou pro mezinárodní srovnání samy o sobě nepoužitelné** (více viz námitky níže).

- Další argumentem potvrzující uplatnění námitky *cellophane fallacy* je to, že **společnost Telefónica má již nyní na trhu širokopásmového připojení významné, resp. dominantní postavení, což ji samozřejmě motivuje k nastavení koncové ceny produktu na úrovni maximální míry zisku.**

SSNIP test v takovém případě nedokáže rozeznat, zda další zvýšení ceny již nepovede k nárůstu zisku proto, že čelí vysokému konkurenčnímu tlaku nebo proto, že uživatelé jednoduše nejsou ochotni zaplatit za tuto službu více a maximální úrovně zisků již bylo dosaženo.

Opakujeme, že dle našeho názoru uživatelé nejsou ochotni vyšší cenu akceptovat s ohledem na míru užítka, kterou jim služba nabízí, a raději přestanou službu využívat vůbec nebo přejdou k velmi vzdálenému substitutu (**viz důvody vzniku světově unikátního počtu WiFi poskytovatelů – v část I.**)

V rámci ústního projednání námitek předložených ČTÚ před veřejnou konzultací odmítl ČTÚ námitku *cellophane fallacy* s tím, že „pokud by podmínky na relevantním trhu odpovídaly situaci popisované v kauze „*cellophane fallacy*“, došlo by při jedné z minulých dvou analýz relevantního trhu k uložení cenové regulace tak, aby podnik nemohl realizovat monopolní zisk.“²⁶

Toto zdůvodnění námitky samo o sobě je zcela irelevantní, neboť ČTÚ zde neargumentuje věcně, ale procesně (resp. ČTÚ se hájí tím, že přece nemohl udělat chybu v minulosti.) **S vypořádáním námitky *cellophane fallacy* nelze souhlasit, neboť ČTÚ neuvádí žádné konkrétní údaje, kterými by prokázal, že podmínky námitky *cellophane fallacy* nejsou naplněny.** V důsledku nezohlednění námitky „*cellophane fallacy*“ pravděpodobně došlo k nesprávnému zařazení technologií WiFi a CATV do relevantního trhu.

V případě, že by ČTÚ znovu prováděl SSNIP test na tomto trhu, je nutné, aby jako výchozí cenovou úroveň pro dotazování uživatelů ADSL zvolil „konkurenční cenu“. ČTÚ může např. vycházet z mezinárodních cenových srovnání - vzhledem k účelu (dotazování koncových spotřebitelů) musí být ceny přepočteny podle parity kupní síly! Většina srovnatelných zemí má **cenovou úroveň širokopásmového připojení k internetu kolem 20 USD (PPP).**²⁷

4. Další námitky vztahující se k neprůkaznosti tzv. SSNIP testu: Námitka porušení principu právní jistoty.

Návrh:

Navrhujeme znovu provést SSNIP test dle postupu uvedeného v námitce č. 1 a č. 2, tj. v souladu se Sdělením Komise o definici relevantního trhu a správné výsledky zohlednit v návrhu analýzy.

Odůvodnění:

²⁶ Řádek 5092 an. návrhu analýzy

²⁷ Více viz graf č. 2 výše.

Na ústním projednání dne 18. ledna 2012 v sídle ČTÚ navrhnul zástupce společnosti Vodafone, aby s ohledem na nejasnosti panující ohledně SSNIP testu se Český telekomunikační úřad dotázal Úřadu na ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“) ohledně správného postupu ve vyhodnocení SSNIP testu. ÚOHS je jednak státní orgán mající mnohem větší zkušenosti s prováděním SSNIP testu, ale také provádí definici trhu ve správním řízení o podezření ze zneužití dominantního postavení se společností Telefónica. ČTÚ na ústním projednání odmítnul provést konzultaci v průběhu příprav návrhu analýzy s tím, že dle platných právních předpisů provede konzultaci až po zveřejnění finálního návrhu analýzy.

Společnosti Vodafone v tomto bodě jde o to, aby závěry ČTÚ o tomto trhu (a jeho věcném vymezení) odpovídaly závěrům jiných regulátorů, potažmo ÚOHS. Je pochopitelně nežádoucí, aby závěry jednotlivých regulátorů si odporovaly. Takovouto situaci bychom považovali za porušení principu právní jistoty.

ČTÚ dlouhodobě obhajuje argument, že jeho vymezení trhu má jiný účel (*ex ante* regulaci trhu) než vymezení trhu podle Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (*ex post* regulace trhu). Tento argument však nemůže obstát v případě definice trhu č. 5., neboť jedním z primárních záměrů ČTÚ a *ex ante* regulace obecně by mělo být vytvoření vhodného prostředí pro účinnou hospodářskou soutěž, zejm. snížení bariér vstupu na trh pro potenciální soutěžitele.

Nadto je potřeba připomenout, že **závěry Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ohledně minulého vývoje a současného stavu jsou s největší pravděpodobností mnohem přesnější než závěry ČTÚ.** Důvodem je skutečnost, že Úřad pro ochranu hospodářské soutěže vyhodnocuje tržní situaci na základě reálných dat o chování spotřebitelů. Tyto data ÚOHS v minulosti od účastníků na trhu vyžadoval. Naopak, **ČTÚ své závěry staví na mnohem méně průkazném dotazníkovém šetření,** které bylo vypracováno marketingovou agenturou.

Rovněž si dovoluujeme připomenout, že Evropská komise dlouhodobě vyzývá národní regulátory, aby jejich rozhodování bylo předvídatelné. Otázka předvídatelnosti regulace je úzce spojena s ochotou investovat na daném trhu. **V případě nepředvídatelného chování regulátora je tedy logickým důsledkem omezení investic alternativních operátorů.**

5. Další námítky vztahující se k neprůkaznosti tzv. SSNIP testu: Nerealistické předpoklady pro otázky v marketingovém průzkumu (počet dostupných technologií v jednom místě).

Návrh:

Navrhujeme znovu provést SSNIP test dle postupu uvedeného v námítce č. 1 a č. 2, tj. v souladu se Sdělením Komise o definici relevantního trhu a správné výsledky zohlednit v návrhu analýzy.

Odůvodnění:

Dalším a ne méně závažným důvodem, proč marketingový průzkum ČTÚ je relativně nepřesný, je skutečnost, že spotřebitelé jsou při těchto dotaznících motivováni k přeceňování svých schopností. Důsledky takového (z ekonomického pohledu iracionálního) chování se zabývá ekonomický směr „**behaviorální ekonomie**“.

Závěry behaviorální ekonomie pro tyto marketingové průzkumy jsou jednoznačné – spotřebitelé přeceňují svojí racionalitu a ochotu změnit poskytovatele. V praxi jednak mnoho spotřebitelů nenajde výhodnější nabídku, ale především mnoho z nich ji aktivně vyhledávat nebude. Část z nich by navíc výhodnější

nabídku nikdy nepřijalo, i pokud by se tak chovali přísně iracionálně, protože vyřizování všech záležitostí s tím spojených budou neustále odkládat. Reálné chování spotřebitelů proto v žádném případě neodpovídá závěrům dotazníkového šetření.

Poslední výhradou k marketingovému průzkumu je skutečnost, že spotřebitelský test nezohledňuje reálné možnosti na přechod daných respondentů (tj. penetraci daných technologií). ČTÚ dává ve svém dotazníku uživatelům možnost:

- a) přejít k produktu s podobnou cenou, ale vyšší rychlostí
- b) přejít k produktu s nižší cenou a stejnou rychlostí
- c) přejít k produktu s nižší cenou a nižší rychlostí
- d) zůstat u stejného produktu.

Pokud by dotazník realisticky vycházel ze současného stavu infrastruktury, kdy téměř **žádní uživatelé nemají možnost výběru mezi 4 technologiemi v jednom místě**, jeho výsledky by byly nutně jiné. Mnoho uživatelů by samozřejmě zjistilo, že tolik možností nemají, a mnohem pravděpodobněji by setrvali u stejného produktu.

6. Podmínka č. 1 k vyhodnocení SSNIP testu: Zvýšení maloobchodních cen v reakci na růst velkoobchodní ceny – nesplnění podmínky.

Návrh:

Navrhujeme změnit vyhodnocení první podmínky SSNIP testu (řádky 2404 an.) takto: V případě 5% -10% růstu velkoobchodních cen by pravděpodobně nedošlo k žádnému přesunu tohoto růstu do maloobchodních cen, případně by došlo jen k částečnému přesunu.

Odůvodnění:

ČTÚ uvádí na řádcích 3897 an., že společnost Telefónica dosahovala v letech 2008 – 2010 kladného výsledku hospodaření i po odečtení nákladů vloženého kapitálu. Je zřejmé, že návratnost vloženého kapitálu musí vyšší než 11,5% (procento návratnosti vloženého kapitálu stanovené opatřením obecné povahy). ČTÚ v této části nehodnotí, jak vysoká je míra tohoto zisku, pouze konstatuje, že zisk je mírně rostoucí.

Při dosahování zisku vyššího než 11,5% je zřejmé, že společnost Telefónica může být schopná absorbovat nárůst velkoobchodních cen o 5-10% zcela. Společnosti Telefónica by tak mohla dobrovolně snížit procento návratnosti vloženého kapitálu (nezvýšila by své maloobchodní ceny), aby si upevnila své dominantní postavení.

Je velice pravděpodobné, že společnost Telefónica by absorbovala alespoň takovou část tohoto navýšení velkoobchodní ceny, která převyšuje procento návratnosti vloženého kapitálu stanovené opatřením obecné povahy (WACC).

7. Podmínka č. 3 k vyhodnocení SSNIP testu: Zvýšení maloobchodních cen v reakci na růst velkoobchodní ceny – nesplnění podmínky.

Návrh:

Navrhujeme odstranit řádky 2739 až 2773. Navrhujeme vložit nový text: „*Vzhledem k pravděpodobnému nesplnění nápravných opatření v okamžiku, pokud by tato nápravná opatření nebyla společností Telefónica uložena, nepovažuje Úřad podmínku č. 3 za splněnou.*“

Odůvodnění:

Úřad v návrhu analýzy uvádí, cit. „*Na druhou stranu protože se však jedná právě a pouze o odhad pravděpodobného vývoje událostí v případě hypotetického zvýšení velkoobchodních cen, nemůže Úřad zcela vyloučit ani variantu, že SMP operátor by úroveň svých maloobchodních cen nezvýšil a služby poskytoval se ztrátou.*“ (řádky 2744 – 2747)

Rádi bychom připomněli ČTÚ, že sám zjistil, že hypotetický monopolista má zisk převyšující WACC. V případě zvýšení nákladů o 3-7,5% skutečně není pravděpodobné, že by produkty poskytoval se ztrátou (neboť zisk převyšuje 11,5%), avšak je možné, že si krátkodobě sníží svůj zisk proto, aby převzal zákazníky konkurence (a posílil si dominantní postavení na trhu) – tato výhrada je tedy věcně totožná jako předchozí námitka.

ČTÚ dále staví obhajobu splnění podmínky č. 3 na přesvědčení, že společnost Telefónica bude dodržovat nápravná opatření. Výše citovaný text ČTÚ pokračuje takto: „*Tím by se však (SMP operátor) mohl dopouštět porušení povinností nediskriminace a neodůvodněného křížového financování (v rámci povinnosti vést oddělenou evidenci nákladů a výnosů), tedy správních deliktů, za které by SMP operátorovi hrozilo uložení sankce. Zároveň by se dopouštěl protisoutěžní praktiky ve formě stlačování marží.*“ ČTÚ takovou situaci nepředpokládá.

Pro vysvětlení naší výhrady k tomuto závěru Úřadu připomínáme, že cílem celé analýzy (a SSNIP testu jako její součástí) je, aby ČTÚ zjistil, jak se bude vyvíjet trh (jaká bude soutěž na trhu) v následujícím období s přihlédnutím k současnému stavu a minulému vývoji. Pokud je tedy celkovým záměrem ČTÚ snížit regulaci, není možné se snažit prokázat široké vymezení relevantního trhu za nepravděpodobného předpokladu, že (neuložená) regulace bude dodržována.

Považujeme proto za metodicky nesprávné, že ČTÚ v první části analýzy předpokládá, že nápravná opatření budou dodržována, přičemž v další části tato nápravná opatření navrhuje neuložit.

Také bychom rádi připomněli, že z pohledu společnosti Vodafone společnost Telefónica skutečně uplatňuje stlačování marží. Připomínáme, že Úřad na ochranu hospodářské soutěže vede v této věci správní řízení.

8. Nesprávné vyhodnocení údajů týkajících se firemního segmentu. Provedení samostatného SSNIP testu pro firemní segment.

Návrh:

Navrhujeme znovu provést SSNIP test dle postupu uvedeného v námitce č. 1 a č. 2 samostatně pro firemní segment.

Odůvodnění:

Několik údajů obsažených v analýze trhu poukazuje na rozdíly mezi chováním firemních a rezidentních zákazníků:

Například **pouze 2% firemních zákazníků využívá CATV** pro připojení k internetu.²⁸ Toto jednoznačně nasvědčuje, že CATV není firemními zákazníky vnímán jako substitut. V případě, že by CATV byla vnímána jako substitut k ADSL i pro firmy, byl by podíl firemních zákazníků mnohem větší. Důvodem by byla nižší cena, za kterou by mohli firemní zákazníci realizovat své potřeby u ADSL, a vyšší průměrná rychlost.

Srovnání ADSL a WiFi je podobné jako u CATV. Pouze **6% firemních zákazníků využívá přístup WiFi** jako hlavní technologii pro připojení²⁹. Technologie WiFi je pro firmy především doplňková, proto vytváří soutěžní tlak na ADSL velmi omezeně.

Je nutné dále zohlednit, že převážná část firemních zákazníků (58%) využívá pro hlavní připojení ADSL (i spol. Telefónica, ale i u alternativních poskytovatelů) a jejich preference jsou zcela jiné, než u rezidentních zákazníků. Firemní segment má tedy oproti rezidentnímu zcela odlišnou povahu.

Považujeme proto za zásadní, aby bylo provedeno samostatné hodnocení SSNIP testu pro firemní sektor.

9. Nesprávné provedení mezinárodního srovnání cen. Nevhodné zařazení jen některých vybraných zemí do mezinárodního srovnání.

Návrh:

Navrhujeme upravit grafy č. 25 a 26 tak, aby zobrazovaly pro mezinárodní srovnání pouze země, u nichž jsou informace pro oba grafy dostupné.

Odůvodnění:

ČTÚ prezentuje mezinárodní srovnání cen za velkoobchodní službu na zcela partikulárních příkladech. V grafech č. 25 a 26 jsou pouze čtyři země EU, u kterých ČTÚ srovnává výši ceny velkoobchodní služby o rychlosti 8 Mbit/s a 16 Mbit/s, a to Lucembursko, Německo, Portugalsko, Slovensko. **Tři ze čtyř uvedených zemí mají velkoobchodní ceny nižší než ČR.** U dvanácti dalších zemí neuvádí ČTÚ párový údaj pro srovnání obou rychlostí.

Podle vysvětlení na řádku 3845 an. nebyly zařazeny všechny údaje, neboť je nemá ČTÚ k dispozici (ceny nejsou „dostupné“ nebo nejsou veřejné).

Považujeme za zřejmé, že v každé zemi jsou velkoobchodní nabídky, které jsou více konkurenceschopné, a další, které jsou méně konkurence schopné. Z tohoto pohledu je potom zcela irelevantní, že cena za přístup o rychlosti 8 Mbit/s v Itálii je vyšší než v ČR, protože většina uživatelů v dané zemi využívá rychlejší připojení, které má mnohem nižší cenu (ale ta není v grafu pro 16 Mbit/s uvedena).

²⁸ Viz str 23. návrh analýzy.

²⁹ Více viz otázka č. 1 přílohy č. 2 návrhu analýzy.

Samozřejmě není pravděpodobné, aby ve vyspělých zemích jako je Itálie nebo Švédsko nebyly dostupné i jiné, technologicky vyspělejší nabídky připojení k internetu, než uvedený přístup v rychlosti 8 Mbit/s.

Z tohoto důvodu považujeme srovnání provedené ČTÚ za zcela neprůkazné. **Aby se zabránilo spekulacím, zda došlo ke zkreslení srovnávaných informací, navrhuje, aby pro toto srovnání byly využity pouze země, ke kterým má ČTÚ oba údaje k dispozici.**

10. Nesprávné provedení mezinárodního srovnání cen. Výhrada k výběru pouze některých ukazatelů mezinárodního srovnání.

Návrh:

Navrhujeme doplnit nové grafy do mezinárodního srovnání maloobchodních cen (řádek 3861). Navrhujeme, aby ČTÚ v analýze trhu č. 5 korektně používal data pro „naked DSL“ a „dressed DSL“ i ceny podle PPP a nominálních směnných kurzů současně.

Odůvodnění:

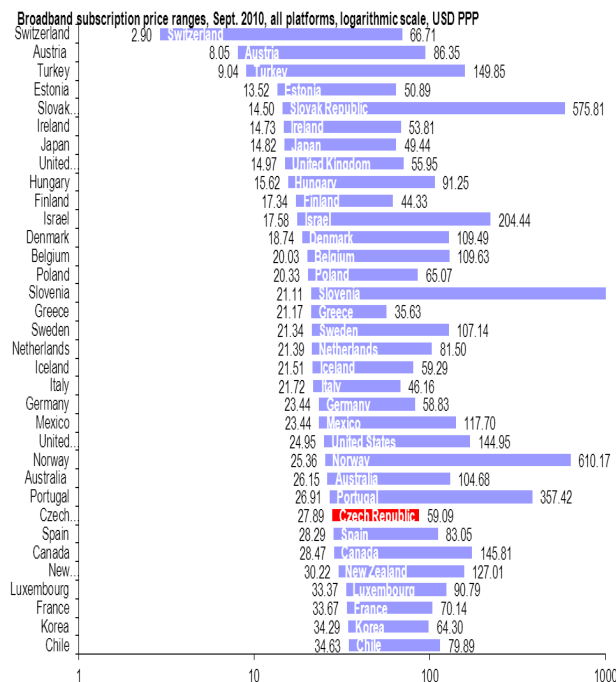
Graf č. 27 (řádek 3867), u kterého ČTÚ uvádí zdroj OECD Communication Outlook 2011, jsme v tomto dokumentu OECD nenalezli.

Domníváme se, že ČTÚ vycházel ze zdrojových dat OECD, avšak ze všech možných mezinárodních srovnání si vybral právě to, které nejlépe hodnotí tržní situaci v České republice.

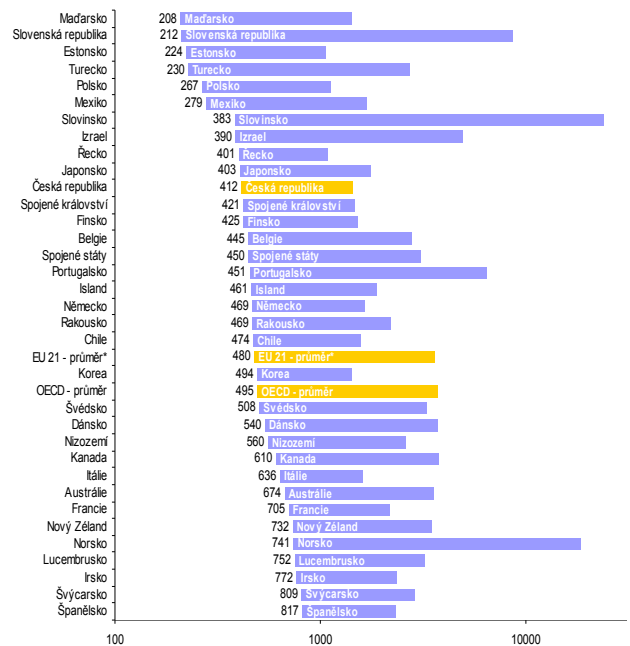
Rádi bychom konfrontovali údaje o nízkých cenách obsažené v návrhu analýzy s tím, že OECD Communication Outlook 2011 prezentuje výši některých cen za širokopásmové připojení v ČR velmi negativně (viz následující srovnání).

Obr. č. 1: Srovnání cenových grafů OECD³⁰ (vlevo) a ČTÚ³¹ (vpravo)

OECD (vč. naked DSL, USD PPP)

ČTÚ (vč. dressed DSL, CZK)

Rozhodujícím pro pochopení, jak může jeden graf (OECD) hodnotit situaci v ČR negativně a druhý graf (ČTÚ) naopak pozitivně, je rozklíčování srovnávaných informací.

Kromě ČR prezentuje graf zcela opačné výsledky např. i pro Švýcarsko. Podle OECD se jedná o zemi s nejlevnějším přístupem k internetu (vlevo – pro naked DSL, USD PPP), kdežto ze statistiky ČTÚ vychází jako téměř nejdražší země (vpravo – dressed DSL, CZK).

Nevíme přesně, z jakých dat návrh analýzy vychází, předpokládáme však, že rozdíl je především v tom, jestli graf znázorňuje cenu po přepočtu dle parity kupní síly (PPP), či nikoliv. Cena bez přepočtu je vhodná např. pro srovnávání kapitálových nákladů. Naopak, cena s přepočtem podle PPP je vhodná pro porovnání, jak vnímají cenu koncoví spotřebitelé.

Dle našeho názoru by v zájmu objektivnosti měl ČTÚ rozšířit analýzu o grafy s přepočtem podle PPP i podle nominálních směnných kurzů. ČTÚ má tato data k dispozici.

Druhým rozdílem je zveřejňování grafů se zahrnutím „naked DSL“ a „dressed DSL“. Pro srovnání „čisté ceny“ za internet (bez hlasového volání) je vhodnější „naked DSL“. OECD nabízí oba grafy, ČTÚ si však zřejmě vybral pro srovnání cen broadbandu ten výhodnější („dressed DSL“).

Dle našeho názoru by v zájmu objektivnosti měl ČTÚ zveřejnit grafy s „naked DSL“ a „dressed DSL“ současně. ČTÚ má tato data k dispozici.

Uvedené návrhy platí pro graf ceny 1 Mbit/s obdobně (řádek 3873).

³⁰ OECD Communications Outlook 2011, Chapter 7, Figure 7.20. Range of broadband prices for a monthly subscription - no line charge, September 2010, USD PPP, Version 1 - Last updated: 28-Jun-2011, dostupné dne 24.3.2012 z adresy: <http://dx.doi.org/10.1787/888932396181> Červené zvýraznění ČR vloženo dodatečně.

³¹ Návrh analýzy, str. 129

11. Nesprávné provedení mezinárodního srovnání cen. Návrh na doplnění grafů vhodného pro mezinárodní srovnání produktů DSL/fibre poskytovaného incumbentem.

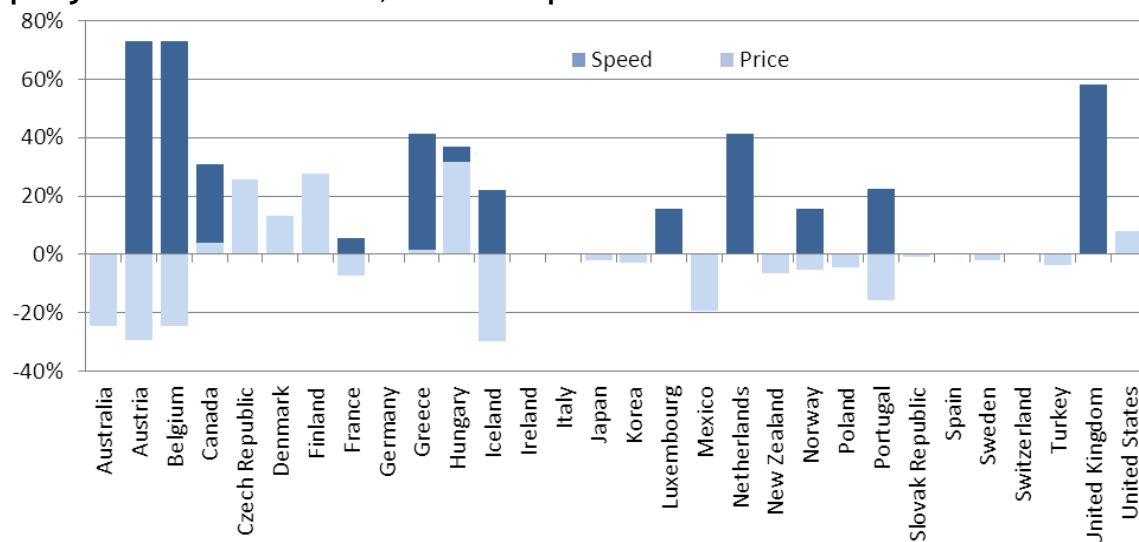
Návrh:

Navrhujeme doplnit níže uvedené srovnání cen incumbentů do analýzy (zdroj OECD).

Odůvodnění:

Cílem zkoumání samostatné významné tržní síly je zjistit, zda na trhu působí dominantní hráč (SMP operátor). Neboť jediným možným SMP operátorem je společnost Telefónica, je vhodné, aby ČTÚ využil ukazatele, které reflektují chování společnosti Telefónica na trhu. Takovým grafem je jednoznačně srovnání vývoje ceny a rychlosti širokopásmového připojení, které je ve statistikách OECD k dispozici.

Graf č. 3. Cena (světle modrá) a rychlost (tmavě modrá) širokopásmového připojení poskytovaného incumbentem, ADSL nebo optika září 2008-září 2010

Zdroj: OECD, OECD Communications Outlook 2011, Chapter 7, Figure 7.18. Incumbent broadband price and speed changes, ADSL or fibre, September 2008-September 2010, Version 1 - Last updated: 28-Jun-2011

Podle tohoto srovnání rychlost připojení stagnovala a cena za služby širokopásmového připojení k internetu se u společnosti Telefónica zvýšila o více než 20%, což jsou jednoznačné indikátory uplatňování významné tržní síly.

12. Aktuálně dostupné informace o dosahovaných rychlostech v jednotlivých sítích.

Návrh:

Navrhujeme vložit do návrhu analýzy aktuálně dostupné informace o dosahovaných rychlostech v sítích DSL, tj. nahradit tab. č. 2 z řádku 1119 za aktuálně platné tabulky ze serveru DSL.cz.³²

Odůvodnění:

Cílem ČTÚ je analyzovat trh pro *ex ante* regulaci, měl by proto rozhodovat na základě aktuálně dostupných údajů k analyzovaným technologiím. Zejména u hodnot týkajících se ADSL/VDSL došlo vzhledem k rozšíření VDSL technologie ke změně oproti stavu uváděnému v návrhu analýzy.

Pro technologii DSL navrhujeme zobrazit obě tabulky:

Průměrné rychlosti internetu v pevných sítích II.12			
síť	rychlost v kbit/s	měsíční změna	meziroční změna
O2 ADSL	5 162	1%	18%
O2 VDSL	10 221	-5%	-
Celkem DSL	7 050	5%	62%
Kabelový internet UPC	16 917	14%	54%
Připojení po optice	23 366	-3%	22%

Průměrné rychlosti DSL v síti O2 II.12				
	ADSL		VDSL	
	8 Mbit/s	16 Mbit/s	16 Mbit/s	25 Mbit/s
O2 Internet	4 864	7 360	9 627	12 102
T-Mobile	5 446	8 985	6 119	-
Průměr všech měření	4 948	7 533	9 557	11 993
% z objednané rychlosti	62%	47%	60%	48%

Zdroj: Naměřené rychlosti internetu na DSL.cz v únoru 2012 (DSL.cz)

13. Kritéria geografické jednotky

Návrh:

Navrhujeme vložit do části 2.2.3 nový oddíl, který bude zkoumat homogenitu soutěžních podmínek v rámci jedné obce.

Odůvodnění:

Společnost Vodafone namítá, že zvolené geografické jednotky (obce) nejsou v žádném případě homogenní co do počtu poskytovaných technologií připojení. Žádná z obcí neposkytuje (ani v převážné míře) úplnou penetraci sítí CATV a FTTx. Penetrace WiFi je sice větší, nicméně v žádném případě není 100%, jak předpokládá ČTÚ.

³² Naměřené rychlosti internetu na DSL.cz v únoru 2012 (DSL.cz) dostupné dne 27.3.2013 na <http://www.dsl.cz/clanek/2604-namerene-rychlosti-internetu-na-dsl-cz-v-unoru-2012>

V samotném kritériu pro rozdělení obcí do segmentů A a B pak není zohledněn počet operátorů v daném regionu, jen počet technologií. Míra soutěže však závisí především na počtu operátorů, až sekundárně na počtu technologií.

Nad rámec této námitky uvádíme, že ČTÚ by neměl zohledňovat operátory s tržním podílem pod 1% – jejich konkurenční tlak je minimální (např. z důvodů malé kapitálové vybavenosti).

14. Návrh na uložení KPIs do nápravných opatření

Návrh:

Navrhujeme vložit do článku 3 „seznam nápravných opatření“ novou povinnost reportovat specifické KPIs za účelem zabránění necenové diskriminace.

Odůvodnění:

Společnost Vodafone opakuje, že ze strany společnosti Telefónica dochází k necenové diskriminaci v různých formách, nejsrozumitelnější z nich jsou obstrukce v procesu změny poskytovatele služby.

ČTÚ na stížnosti k takovýmto obstrukcím reagoval³³ změnou všeobecného oprávnění (nová povinnost sdělovat zákazníkům identifikátory potřebné pro změnu poskytovatele xDSL). Velice ilustrativní je přístup společnosti Telefónica, která změnila způsob vytváření identifikátorů tak, aby se na ni povinnosti ze všeobecného oprávnění nevztahovala.³⁴

Proto si dovoluujeme připomenout, že ČTÚ nemá nástroj, jak necenovou diskriminaci kontrolovat, protože v minulé tržní analýze neuložil společnosti Telefónica povinnost reportingu specifických KPIs.

Navrhujeme, aby s přihlédnutím k návrhům BEREC³⁵ na zavedení takovýchto KPIs, byla vytvořena pracovní skupina, jejíž členové budou Telefónica, ČTÚ a alternativní operátoři. Úkolem takové pracovní skupiny by bylo seznam těchto KPIs vytvořit. Navrhujeme, aby ČTÚ uložil v návrhu nápravných opatření SMP operátorovi reportování těchto KPIs tak, aby toho opatření byla účinné až po sestavení KPIs pracovní skupinou a schválení ČTÚ.

15. Tržní podíl podle tržeb.

Návrh:

Navrhujeme, aby ČTÚ zjišťoval tržní podíl podle výše tržeb v celé části 3. analýzy.

³³ Srov. odůvodnění všeobecného oprávnění č. VO-S/1/01.2012-2

³⁴ Podle všeobecného oprávnění mají operátoři aktivně předat spotřebitelům jakýkoliv identifikátor potřebný pro změnu poskytovatele, a to ihned po jeho vytvoření. Společnost Telefónica přejmenovala identifikátor pro změnu poskytovatele DSL a doplnila jej o několik číslic, které se generují až v okamžiku žádosti o změnu poskytovatele, aby se na ni povinnost ze všeobecného oprávnění nevztahovala. Pokud byla důvodem pro zavedení tohoto postupu obrana proti slammingu, měla společnost Telefónica jiné možnosti, jak jemu zabránit.

³⁵ Více viz konzultace BEREC o nediskriminaci „Přezkum společných pozic k velkoobchodnímu zpřístupnění účastnického vedení, velkoobchodnímu širokopásmovému přístupu a velkoobchodnímu pronájmu linek“ dostupného dne 26.3.2012 na adrese http://erg.eu.int/doc/2012/BoR12-10_BEREC_consultation_ND_final.pdf

Odůvodnění:

ČTÚ používá pro stanovení tržního podílu počet přístupů. Metodicky se však fyzické jednotky (počet přístupů, počet kusů čehokoliv) jako kritérium pro stanovení tržního podílu využívají jen tehdy, pokud je zkoumaný produkt homogenní (např. jen ADSL linky). ČTÚ však do trhu řadí různé technologie, proto je metodicky i logicky správné počítat tržní podíl podle výše tržeb.

Přístup ČTÚ je v tom smyslu **metodicky nekonzistentní**.

16. Změna definice širokopásmového přístupu.

Návrh:

Navrhujeme, aby ČTÚ považoval za hranici širokopásmového přístupu rychlost min. 2 Mbit/s.

Odůvodnění:

ČTÚ uvádí na řádcích 771 an. následující deklaráci: „*Na podporu dalšího rozvoje vysokorychlostního připojení k síti Internet schválila vláda České republiky 19. ledna 2011 státní politiku v elektronických komunikacích pod názvem Digitální Česko. Cílem je zajistit do roku 2013 dostupnost služby přístupu k vysokorychlostnímu internetu s přenosovou rychlostí minimálně 2 Mbit/s ve všech obydlených lokalitách ČR a minimálně 10 Mbit/s ve městech. Následně pak do roku 2015 zajistit ve venkovských sídlech dostupnost této služby s přenosovou rychlostí na úrovni minimálně 50 % průměrné rychlosti ve městech, přitom 30 % domácností a firem by mělo mít dostupnost k připojení minimálně 30 Mbit/s.*“³⁶

Vzhledem k uvedeným regulačním záměrům je proto nepochopitelné, proč ČTÚ považuje i v *ex ante* regulaci za širokopásmové připojení o rychlosti 256 kbit/s (viz řádek 871). Obecně se za hranici širokopásmového připojení považuje připojení s rychlostí 2 Mbit/s.

ČTÚ by měl ve svých regulačních opatřeních v souladu s §108 odst. 3 zákona o elektronických komunikacích vycházet z vládou schválených cílů a zásad státní politiky v elektronických komunikacích.

³⁶ Více viz Státní politika v elektronických komunikacích - Digitální Česko, str. 4, dostupné dne 26.3.2012 <http://download.mpo.cz/get/43273/48548/573486/priloha001.pdf> Viz také Sdělení komise – Digitální agenda pro Evropu COM(2010) 245 final/2, dostupné dne 26.3.2012 [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0245R\(01\):EN:NOT:](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0245R(01):EN:NOT:)

17. Návrh na současné hodnocení trhu č. 5 (bitstream) a trhu č. 4 (LLU).

Návrh:

Navrhujeme provést hodnocení trhu č. 5 současně s trhem č. 4.

Odůvodnění:

Trh č. 4 je dlouhodobě nekonkurenční a prakticky není možné profitabilně poskytovat služby pomocí zpřístupnění účastnického vedení (LLU). Dalšími protisoutěžními omezeními na trhu č. 5 tak dochází k příliš velké liberalizaci, která není podložena tržními výsledky a která poškodí české uživatele.

Dále upozorňujeme, že graf č. 34 návrhu analýzy indikuje stlačování marží, ke kterému při poskytování služby ADSL dochází. Za těchto okolností navrhujeme provedení obou analýz současně.

Připomínáme, že dle Evropské komise by „*přezkum trhů 4 a 5 podle doporučení 2007/879/ES měl brát v úvahu síť NGA a každý vnitrostátní regulační orgán by jej měl provádět koordinovaně a včas. Vnitrostátní regulační orgány by měly zajistit, aby nápravná opatření uložená na trzích 4 a 5 byla vzájemně konzistentní.*“³⁷

Také s ohledem na množství věcných a metodických chyb, které návrh opatření obsahuje, považujeme za nejvhodnější řešení analýzu odložit a hodnotit situaci na tomto trhu společně s trhem č. 4.

— * * * —

³⁷ Podtržení doplněno. Zdroj <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32010H0572:CS:HTML> (citováno 28.3.2012)